

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1521. usque ad annum 1525

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1769

VD18 90118472

§. 29. Responsum Erasmi ad Melanctonem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66495](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66495)

Sæcul. XVI
A.C. 1524.

fundamento asserit: *dissimillimus horum Lutherus est, nec raro deplorat, privatis cupiditatibus prætexi Religionis vocabulum ab his, qui cum Pontificis Regno bellum gerere videri volunt: quamquam autem his malis vehementer Lutherus commoveatur, sed tamen propterea Evangelii causam deserere, negat se debere.* Quare te rogo, ne doctrinæ propter cuiuspiam stultitiam aut temeritatem iniquior sis: Ego integra conscientia Lutheri dogmata non possum damnare. Quod ad Diatribam de libero arbitrio attinet, æquissimis animis hic accepta est. Tyranni enim est vetare, ne quisquam in Ecclesia sententiam de Religione dicat.

§. XXIX.

Responsum Erasmi ad Melanctonem.

Inter Epist.
Eras. lib. 19.
ep. 3.

Ad hæc Erasmus Melanctoni respondit: *Si hic adesses, mi Philippe! ac præsens spectares fabulam, tum magis diceris me non sine causa queri de moribus quorundam, qui tumultuantur Evangelii titulo. Nec dubito, quin huiusmodi portentis indignetur Lutherus; hi enim ejus auctoritatem fortiter negligunt, quoties ipsis videtur commodum. Quid Luthero suus dicat spiritus, ipse viderit. Te non sum vehementer adhortatus ad palinodiam, vel ob id, quod scirem*

rem me in hoc operæ iusurum. Non sum iudex Sæcul. XVI.
 aliene conscientie, nec Dominus aliene fi- A.C. 1524.
 dei. Certe optabam tuum ingenium, ut est
 natum bonis literis, ita iisdem perpetuo fuis-
 se dicatum. Non defuissent auctores isti tra-
 gediæ, quæ quo casura sit, incertum est. Ab-
 sit, ut Evangelicæ doctrinæ succenseam, sed
 in doctrina Lutheri multa me offendunt, il-
 lud imprimis, quod quicquid suscepit defen-
 dendum ibi impendio vehemens est, nec un-
 quam facit finem, donec perferatur ad hyper-
 bolem. Etiam admonitus adeo non mitigat,
 ut omnia reddat confusa. Utinam Luthe-
 rus tam posset Pontifices ac Principes ad E-
 vangelicæ pietatis studium convertere, quam
 fortiter in illorum vitia debacchatur. Liber-
 tatem ita malebam temperatam, ut Pontifi-
 ces etiam ac Monachos ad hujus negotii con-
 sortium pelliceremus. Admonui per literas
 Hedionem, Oecolampadium & Pellicanum,
 aut hi egregium Evangelii profectum inter-
 pretantur, si pauci Monachi sint exonerati
 cuculla, si Sacerdotibus aliquot prospedum
 sit de uxore, Lutherus quoque tantum colli-
 git e rebus ea, quæ mala sunt, & ita pugnat
 tollere, quod offendit, ut non satis caveat
 aliud malum gravius. Quot enim locis quam
 atroces tumultus exorti sunt? & expecta-
 mus his atrociores: quid inutilius ad Chri-
 stianam pietatem, quam hæc audire vulgus
 indoctum, hæc instillari auribus adolescen-
 tum, Pontificem esse Antichristum, Episco-
 pos,

Sæcul. XVI pos, & Sacerdotes esse larvas, Constitutio-
A.C. 1524. nes hominum esse hæreticas, confessionem esse
 pestiferam, opera, merita, & conatus esse
 voces hæreticas, nullum esse liberum arbi-
 trium, sed omnia necessitate geri, nihil refer-
 re, qualia sint hominis opera? Genuit olim
 Evangelium mundo novum genus hominum,
 nunc quales gignat hoc Evangelium non libet
 referre, certe, quos olim novi optimos, quos-
 que dixissem virtuti natos, video factos de-
 teriores.

§. XXX.

*Erasmi tractatus de libero arbitrio
 contra Lutherum.*

Cochl. de ast. Ex epistola Melanchtonis ad Erasmus,
Luth. p. 140. quem ad scribendum de libero arbi-
Sleid. in com. trio librum adversus Lutherum stimula-
l. 4. p. 123. bat, haud obscure colligimus, jam ei-
Spond. ad dem perspectum fuisse docti hujus viri
an. 1524. n. 9. propositum, quo ejusmodi tractatum e-
 lucubrandum susceperat. Enimvero E-
 rasimus, quamvis hucusque veram Ec-
 clesiam adversus novas hæreses cala-
 mo tueri cunctaretur, nunc tandem non
 modo amicorum precibus, sed etiam
 Principum, imo & Præsulum impulsu
 ad id movebatur, præcipue vero ipsa
 eum necessitas compellebat, ut semet-
 ipsum tueretur adversus illos, qui illum
 Lutheri fautorem criminabantur, his
 itaque rationibus permotus adversum
 hunc